

Civilutskottets yttrande 2021/22:CU3y

Kommissionens arbetsprogram 2022

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 14 oktober 2021 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över Kommissionens arbetsprogram 2022 – Göra Europa starkare tillsammans (COM(2021) 645). I yttrandet redogör civilutskottet för sin syn på kommissionens avsikt att prioritera dels förslaget till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag, dels förslaget om direktiv om företagens hållbarhetsrapportering. Utskottet föreslår att utrikesutskottet i sin granskning av arbetsprogrammet framhåller att dessa två förslag inte bör prioriteras.

I yttrandet finns två avvikande meningar (S, V, MP). I en avvikande mening (S, MP) föreslås att utrikesutskottet ställer sig bakom kommissionens bedömning att både förslaget till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och förslaget om direktiv om hållbarhetsrapportering ska prioriteras under 2022.

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2022

Den 19 oktober 2021 presenterades Kommissionens arbetsprogram 2022 – Göra Europa starkare tillsammans (COM(2021) 645). Bilagorna till arbetsprogrammet listar bl.a. förslag som Europeiska kommissionen avser att prioritera under det kommande arbetsåret. Inom civilutskottets beredningsområde återfinns bland de prioriterade förslagen även i år kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (COM(2012) 614). Dessutom avser kommissionen att prioritera bl.a. förslaget om ett nytt direktiv vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (COM(2021) 189).

Kommissionens förslag om jämnare könsfördelning

Europeiska kommissionens förslag innebär att det i bolag där mindre än 40 procent av styrelseledamöterna tillhör det underrepresenterade könet ska ges företräde åt sökande av det underrepresenterade könet, om flera kandidater har lika meriter. Direktivet föreslås omfatta bolag med minst 250 anställda och en årsomsättning om minst 50 miljoner euro eller en balansomslutning om minst 43 miljoner euro. Varje medlemsstat ska dessutom ha möjlighet att undanta sådana bolag där mindre än 10 procent av personalstyrkan tillhör det underrepresenterade könet. Enligt förslaget ska medlemsstaterna införa sanktioner för överträdelser.

Riksdagen har bedömt att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen (utl. 2012/13:CU14, rskr. 2012/13:138).

I januari 2017 gjorde riksdagen, på förslag av civilutskottet, ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen inom EU bör verka för nationellt självbestämmande i fråga om könsfördelningen i svenska börsbolags styrelser (bet. 2016/17:CU6, rskr. 2016/17:133).

Kommissionens förslag om företagens hållbarhetsrapportering

Europeiska kommissionens förslag innebär att alla stora företag och alla börsnoterade företag, med undantag för noterade mikroföretag, ska upprätta en hållbarhetsrapport. Även moderföretag i en stor koncern ska upprätta en hållbarhetsrapport för koncernen. Det ska enligt förslaget förtydligas vilka uppgifter som företagen ska lämna i hållbarhetsrapporten och det ska krävas att företagen rapporterar i enlighet med EU-standarder för hållbarhetsrapportering. Förslaget innebär vidare att hållbarhetsinformationen ska lämnas som en del av årsredovisningens förvaltningsberättelse och rapporteras in till en behörig nationell myndighet. Informationen ska granskas av företagets

revisor, eller av en annan extern granskare. Det ska införas tillsyn med möjlighet till administrativa åtgärder och sanktioner mot företag som inte följer reglerna.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet begränsar sitt yttrande till att redogöra för sin syn på kommissionens avsikt att prioritera förslaget till direktiv om en jämnare könsfördelning i börsnoterade företag, (COM(2012) 614), och förslaget till direktiv om företagens hållbarhetsrapportering, (COM(2021) 189).

I kommissionens arbetsprogram för 2020 aviserade den då nyttillträdda kommissionen att förhandlingarna om kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning i börsnoterade företag, som sedan ett antal år tillbaka avstannat, skulle återupptas och prioriteras av den nya kommissionen. I sitt yttrande till utrikesutskottet över arbetsprogrammet 2020 hänvisade civilutskottet till sitt tidigare ställningstagande och föreslog att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande skulle framhålla att förslaget inte borde finnas med bland de prioriterade förslagen (yttr. 2019/20:CU2y). I fjol vidhöll civilutskottet detta i sitt yttrande över arbetsprogrammet 2021 (yttr. 2020/21:CU3y).

Civilutskottets uppfattning är fortfarande att förslaget till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag inte ska prioriteras. Detta bör utrikesutskottet framhålla i sitt granskningsutlåtande över kommissionens arbetsprogram 2022.

Enligt civilutskottet finns det inte skäl att revidera det direktiv¹ som nu reglerar företagens hållbarhetsrapportering på det sätt som kommissionen föreslår i COM(2021) 189. Kommissionens förslag innebär bl.a. att även små och medelstora företag ska omfattas av kraven på hållbarhetsrapportering. Detta är enligt civilutskottet inte tillfredsställande med hänsyn till de kostnader och den ökade administration som det skulle medföra för dessa företag. Kommissionen bör därför inte prioritera förslaget.

Sammanfattningsvis föreslår civilutskottet att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande framhåller att kommissionen under 2022 inte ska prioritera vare sig förslaget COM(2012) 614 eller förslaget COM(2021) 189.

När det gäller arbetsprogrammet i övrigt har civilutskottet inte några synpunkter eller kommentarer.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU av den 22 oktober 2014 om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy

Stockholm den 11 november 2021

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilander (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), Ola Möller (S), Jakob Olofsgård (L) och Åsa Hartzell (M).

Avvikande meningar

1. Kommissionens arbetsprogram 2022 (S, MP)

Emma Hult (MP), Johan Löfstrand (S), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Joakim Järrebring (S) och Ola Möller (S) anför:

I civilutskottets yttrande till utrikesutskottet över kommissionens arbetsprogram 2020 anmälde företrädare för våra partier en avvikande mening med följande innehåll:

Andelen kvinnliga styrelseledamöter i de börsnoterade företagen inom EU ligger fortfarande på alltför låga nivåer. Enligt prognoser förväntas inte heller andelen kvinnliga styrelseledamöter öka i någon större utsträckning om det inte vidtas åtgärder på EU-nivå. Detta är otillfredsställande ur ett jämställdhetsperspektiv, och det räcker inte heller för att uppnå den kritiska massa av kvinnliga styrelseledamöter som enligt forskningen behövs för att påverka företagets resultat i positiv riktning. Oberoende av om medlemsstaterna faktiskt kan vidta effektiva åtgärder i frågan är det tydligt att enskilda medlemsstaters åtgärder inte räcker. De möjligheter till konkurrenskraft och tillväxt som följer av ett gott utnyttjande av tillgänglig kompetens, däribland kvinnors, i bolagsstyrelserna kan på grund av frågans omfattning bättre uppnås om alla medlemsstater agerar tillsammans. Insatser på EU-nivå kan i praktiken bidra till konkurrens på lika villkor inom hela unionen.

På motsvarande sätt som i fjol vidhåller vi den uppfattningen (se avvikande mening av företrädare för våra partier i yttr. 2020/21:CU3y). Även i år ställer vi oss alltså bakom kommissionens bedömning att förslaget till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag ska prioriteras.

Till skillnad från utskottets majoritet välkomnar vi kommissionens förslag om ändrade regler för företagens hållbarhetsrapportering. En förbättrad rapportering gör det möjligt för såväl investerare som konsumenter att fatta välgrundade beslut. Att förbättra regelverken för hållbarhetsrapporteringen kan bidra till att stärka mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet och rättsstatens principer. Det är också ett led i arbetet mot miljö- och klimatförändringar och för att främja rättvisa och anständiga villkor på arbetsmarknaden. Eftersom många investerare i dag vill satsa på hållbarhet ser vi den förbättrade hållbarhetsrapporteringen som en möjlig konkurrensfördel för svenska företag. En förbättrad rapportering kan bidra till att styra kapital till hållbara investeringar i seriösa och schyssta företag och skapa bättre förutsättningar för dessa företag.

Sammanfattningsvis föreslår vi att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande ställer sig bakom kommissionens bedömning att förslagen COM(2012) 614 och COM(2021) 189 ska prioriteras under 2022.

2. Kommissionens arbetsprogram 2022 (V)

Momodou Malcolm Jallow (V) anför:

I civilutskottets yttrande till utrikesutskottet över kommissionens arbetsprogram 2020 hade företrädaren för (V) ett särskilt yttrande med följande innehåll:

I det betänkande av civilutskottet som det hänvisas till i yttrandet (bet. 2016/17:CU6) hade en företrädare för mitt parti ett särskilt yttrande. Som anfördes i det yttrandet är det angeläget att sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Det är alltså mycket angeläget med initiativ som syftar till att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Enligt min mening bör det dock vara en uppgift för varje medlemsstat att ta initiativ för att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna. Mot den bakgrunden anser jag, i likhet med utskottsmajoriteten, att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande över kommissionens arbetsprogram 2020 bör framhålla att förslaget till direktiv om jämnare fördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag inte bör finnas med bland de prioriterade förslagen.

På motsvarande sätt som i fjol vidhåller jag den uppfattningen (se särskilt yttrande av företrädaren för Vänsterpartiet i ytr. 2020/21:CU3y). Samtidigt anser jag även i år att det bör vara en uppgift för varje medlemsstat att ta initiativ för att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna. Det aktuella förslaget bör därför inte prioriteras av kommissionen.

Till skillnad från utskottets majoritet välkomnar jag kommissionens förslag om ändrade regler för företagens hållbarhetsrapportering. En förbättrad rapportering gör det möjligt för såväl investerare som konsumenter att fatta välgrundade beslut. Detta kan bidra till att styra kapital till hållbara investeringar och skapa bättre förutsättningar för företag med hållbara affärsmodeller. Att förbättra regelverken för hållbarhetsrapporteringen kan bidra till att stärka mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet och rättsstatens principer. Det är också ett led i arbetet mot miljö- och klimatförändringar och för att främja rättvisa och anständiga villkor på arbetsmarknaden.

Sammanfattningsvis föreslår jag att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande ställer sig bakom kommissionens bedömning att förslaget COM(2021) 189 ska prioriteras under 2022. Utrikesutskottet bör också framhålla att förslaget COM(2012) 614 inte ska prioriteras.